

Miro, a szarvasgombára kiképzett kutya és zsákmánya (Fotó: Simon Egli, WSL)

Radioaktív-e a szarvasgomba?

A szarvasgomba (másnéven trüffel) egy igen ritka gombafajta, aminek megtalálásához arra kiképzett kutyákat vagy malacokat vesznek igénybe mivel föld alatt található. Kicsit egy sötét, eldeformálódott krumplihoz hasonlít, de nagyon különleges íze és igen finom illata van, ami miatt igen közkedvelt, ugyanakkor elég drága étel.

Ulf Büntgen (Svájc) vezetésével tudósok egy csoportja elhatározták, hogy utánajárnak, vajon radioaktív-e az egyik népszerű fajta, a Burgundy trüffel. 1986-ban Ukrajnában, Csernobilban történt egy nukleáris baleset. Ez a katasztrófális esemény rengeteg radioaktív anyagot szabadított fel a levegőbe – ami nagy mennyiségben súlyosan károsítja egészségünket. Ezek a részecskék a szél által nemcsak Európa keleti, hanem középső és nyugati területeire is eljutottak, ahol az eső segítségével több helyen is lerakódtak.

Noha sok idő eltelt már a csernobili baleset óta, Európa számos részén a talaj felső rétegei még a mai napig őrzik ennek a katasztrófának az emlékét. A legtöbb helyen ugyanakkor ahhoz alacsony a radioaktivitási szint, hogy ránk vagy az általunk termesztett élelmiszerekre káros hatással legyen. Ellenben néhány élelmiszer, mint például a vad vargánya, veszélyes mennyiségben képes felhalmozni a radioaktivitást a talajból való tápanyagszerzés módja miatt. Éppen ezért a fogyasztás szempontjából igen fontos az élelmiszerek biztonságosságának ellenőrzése a radioaktív sugárzással fertőzött területeken.

Ulf és csapata képzett kutyák segítségével Svájcban, Németországban, Franciaországban, Olaszországban és Magyarországon keresett szarvasgombát, amit aztán elemeztek. Mind a 82 minta, amit ellenőriztek mentes volt a veszélyes radioaktív anyagtól. Szóval, ha lesz szerencséd megkóstolni ezt a nagyon finom ételt, akkor ne habozz és nyugodtan egyél belőle!

Beszélje meg tanár, vagy szülő

Mi is az a radioaktivitás? És milyen hatással lehet az emberekre? Ez az angol nyelvű oktatási segédlet az ilyen kérdések megválaszolásában is segít, valamint, hogy többet megtudj róla: <http://encyclopedia.kids.net.au/page/ra/Radioactivity>.

Jelen kiadvány az Európai Földtudományi Unió (EGU): 'Screening truffles for radioactivity 30 years from Chernobyl' című sajtókiadványának gyerekeknek készült verziója. Az eredeti szöveget írta Bárbara Ferreira (EGU Média- és Kommunikációs menedzser), szakmailag lektorálta Laurel Kluber (Talajökológus, Oak Ridge Nemzeti Laboratórium, Egyesült Államok) és Katherine Todd-Brown (számítási biogeokémikus, Pacific Northwest National Labs, Egyesült Államok), oktatási szempontból ellenőrizte Monica Menesini (tanár, Liceo Scientifico A. Vallisneri, Lucca, Olaszország), magyarra fordította: Prokos Hedvig (geográfus). További információért látogass el ide: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

